

Expertise-unit Sociale Stabiliteit
Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Inzichten Malieveldrellen & doorvertaling lokale praktijk

Halima Bochallati & Lieke Wouterse
26 maart 2026

Programma

- **Introductie**
- **Inzichten maatschappelijke onrust bij azc's**
- **Recente ontwikkelingen**
- **Inzichten themasignalering anti-immigratie en asiieldemonstratie Den Haag**
- **Rol (lokale) overheid**

Introductie

De Expertise-unit Sociale Stabiliteit

De ESS adviseert gemeenten, professionals en gemeenschappen en biedt (praktijk-)kennis op maat over omgang met én preventie van maatschappelijke spanningen, polarisatie, radicalisering en ondermijning.

De drie pijlers van ESS:

- Meervoudig perspectief: De ESS heeft (vroeg)tijdig zicht op dynamieken in de samenleving die de sociale stabiliteit raken.
- Netwerken: De ESS investeert in netwerken en werkt daarin samen met anderen.
- Kennisversterking: De ESS is hét centrum voor praktijkkennis en handelingsvaardigheden rond het veerkrachtig omgaan met maatschappelijke spanningen, polarisatie, radicalisering en ondermijnende criminaliteit. Daarmee ondersteunen en versterken we overheden, (jeugd)professionals, gemeenschappen én de samenleving als geheel.

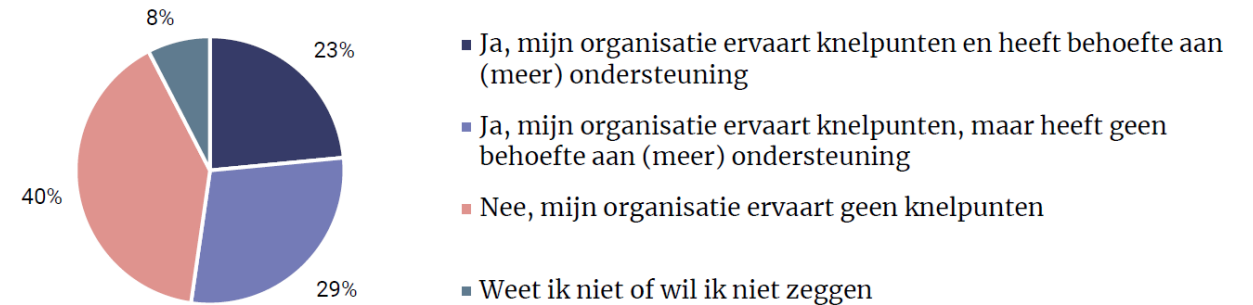
**Maatschappelijke spanningen
rondom plaatsing azc's**

Onderzoeksuitkomsten

- Kwantitatief (quickscan) > 132 van 342 gemeenten
- Kwalitatief > 11 verdiepende gesprekken
- Spanningen:
 - Horizontale spanningen: 38%
 - Verticale spanningen: 59%
- Uiting van spanningen
 - Demonstraties
 - Bedreigingen 24%
- Factoren
 - Toon in politieke debat
 - Onduidelijkheid beleid
 - Media
 - Maar ook politieke kleur gemeentebestuur en woningtekorten

Actualiteit: verkiezingen, protest wordt aangejaagd, toezicht Spreidingswet

Figuur 0.3: Ervaart uw organisatie knelpunten in de omgang met spanningen rondom de opvang van asielzoekers, statushouders en/of Oekraïense ontheemden? En heeft uw organisatie behoefte aan (meer) ondersteuning daarbij?

Wat zien we gebeuren?

- Thema rond asiel opgepakt vanuit maatschappelijke spanningen en polarisatie - de grootste aanleiding tot maatschappelijke onrust bij gemeenten
- Onderzoek Ipsos I&O naar maatschappelijke spanningen rondom opvang en huisvesting asielzoekers, Oekraïense ontheemden en statushouders
 - Spanningen tussen inwoners en de gemeente
 - Spanningen vooral rondom nieuwe opvanglocatie
- Ontwikkelingen zorgden voor andere kijk op het vraagstuk:
 - Gebeurtenissen in Zwolle
 - Rellen in Den Haag → themasignalering ESS
 - Coalitieakkoord 'Aan de slag'
 - Gemeenteraadsverkiezingen

uws Sport

• Live

Zoeken

Instellingen

TELEERST

NOS Nieuws • Maandag 7 juli 2025, 19:57 • Aangepast dinsdag 8 juli 2025, 00:34

Zwolse gemeenteraad stemt ondanks bezoek Wilders voor komst azc

PVV-leider Wilders is vanavond bij een demonstratie geweest tegen de komst van een asielzoekerscentrum in Zwolle. De demonstratie was voorafgaand aan een gemeenteraadsvergadering waarin werd ingestemd met een plan voor een azc in de wijk Stadshagen.

Recente ontwikkelingen

Recente ontwikkelingen

- Maatschappelijke spanningen blijven rondom plaatsing azc's
- Inzichten uit onderzoek Defend groepen
- Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen
- AIVD, NCTV & verschillende wetenschappers waarschuwen voor normalisering rechtsextremisme

**Themasignalering
anti-immigratie &
asielDemonstratie Den Haag
20 september 2025**

Aanleiding & werkwijze

- Weken met incidenten bij demonstraties rond plaatsing azc's, moord Lisa uit Abcoude
- Anti-immigratie en asiëldemonstratie van 20 september op het Malieveld in Den Haag liep uit op (rechtsextremistisch) geweld
- ESS themasignalering gestart
- 56 personen gesproken (gemeente, professionals, burgemeester, wetenschappers en maatschappelijk betrokken Nederlanders). + NCTV & BZK
- Dezelfde vragen voorgelegd, geanonimiseerd verwerkt
- Aangevuld met online omgevingsbeeld, inzichten uit onderzoek en nieuwsberichten
- Weergave van de opgehaalde perspectieven

Opbrengsten I – Versterking bestaande sentimenten

Uit reacties respondenten blijkt dat gebeurtenissen bijdragen aan langer bestaande sentimenten

- Zorgen over toenemende polarisatie en verdeeldheid
- Gevoelens van ongelijke behandeling en het hanteren van een 'dubbele maat' door de politiek
- Gevoelens van angst
- Deels is er ook begrip voor zorgen onder de woede

Opbrengsten II –

Respondenten wijzen naar nationale politiek

De respondenten menen dat de nationale politiek of het kabinet:

- De verdeeldheid in de samenleving verergert en geen problemen oplost
- Bijdraagt aan de normalisering van rechtsextremisme
- De (lokale) overheid ondermijnt

◀◀ Terug naar najaar 2025

- In hoeverre speelden deze sentimenten ook in Midden-Nederland?

Vooruitzichten op langere termijn

Welke invloed zouden de rellen op langere termijn kunnen hebben, aldus de respondenten?

- Nederland verlaten
- Toename van gewelddadige incidenten
- Afhaken bij politiek en overheid

Rol van de (lokale) overheid

Vanuit Rijksoverheid & lokale overheid:

- Grenzen stellen, normeren, en verantwoordelijkheid nemen
- Zorgen voor gelijke behandeling
- Samenwerking over domeinen heen

Lokale overheid:

- Zorgen voor verbinding
 - o Nabijheid
 - o Faciliteren ontmoeting
- Preventie & kracht jongerenwerk
- Duidelijke communicatie

- **Eens? Aanvullingen hierop?**

- **Hoe kunnen we elkaar daarin versterken?**

Expertise-unit Sociale Stabiliteit
Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Bedankt voor je aandacht

Halima Bochallati
Lieke Wouterse

hbochallati@minszw.nl
gwouterse@minszw.nl

www.socialestabiliteit.nl